

Mitra DADAŞI NASRİN
Kitabxana resursları və informasiya axtarış sistemləri
kafedrasının aspirantı

**TƏBRİZ UNIVERSİTETİ KİTABXANALARININ SƏNƏD-
İNFORMASIYA RESURSLARI**

Təbriz Universitetinin Mərkəzi kitabxanası ölkənin ən zəngin ali məktəb kitabxanalarından biridir. Təbriz Universiteti 1967-ci ildə yenedən yaradılmış və həmin ildə də onun strukturunda önəmli yeri olan kitabxana təşkil olunmuşdur. Təbriz Universiteti bərpa edildikdən dərhal sonra rəhbərlik ali məktəbin bir nömrəli laboratoriyası hesab olunan universitet kitabxanasının yaradılmasına başladı. İlk növbədə universitetə ayrılmış binanın birinci mərtəbəsində kitabxanaya yer verildi. Kitabxananın fondunu yaratmaq üçün 1967-ci ildə universitetin keçmiş fakültələrinin bazasında yaranmış institutlardan kitablar köçürüldü və Mərkəzi kitabxananın fondu yaradıldı. Azərbaycanda fəaliyyətə başlayan ilk elmi kitabxana Təbriz Universitetinin Mərkəzi Kitabxanası olmuşdur (1).

Universitetlərdə fakültə kitabxanaları ilə yanaşı mərkəzi kitabxana fakültə kitabxanalarının işlərini harmonikləşdirmək, eyni işlərin yenedən təkrar olunmaması, vaxtı itirməmək, xərcdə qənaətçilik, başqa kitabxanalara texniki xidmətlər (yeni kitab və sənədlərin sifarişi, alınması və s. vermək və oxucuların kütləvi tələbatını təmin etmək məqsədilə yaradılır. Deyilən məqsədlərə görə 1967-ci ildə ədəbiyyat və tibb kitabxanaları birləşdi və Təbriz Universitetinin Mərkəzi kitabxanası yarandı.

Universitetin Mərkəzi kitabxanası tələbələrin və professor-müəllim heyətinin mədəni və mənəvi mərkəzidir. Təbriz Universitetinin Mərkəzi kitabxanası şəxsiyyətin formalaşması üçün mədəniyyət fenomenidir. O, yaradılan mədəni sərvətləri və informasiya resurslarını toplayır, qoruyur, eyni zamanda onların istifadəsini və yayımlanmasını təmin edir. Bu kitabxana 2008-ci ilə qədər Təbriz Universitetinin içindəki binada xidmət göstərirdi.

Əvvəlki binanın üç mərtəbəsi vardı. Zirzəmidə dövrü nəşrlər (300 adda), dissertasiya, xəritə, nadir və əlyazma kitablar, əvvəlki mətbuatın arxivi yerləşmişdir. Birinci mərtəbədə uçot şöbəsi, kitabışləmə və kataloqlaşdırma, təsnifat şöbəsi, sənədlərin sifariş şöbəsi, məlumat fondu yerləşmişdir. İkinci mərtəbədə kitabların bazası, abonement şöbəsi və kitabxana rəhbərinin otağı vardı (1,2,3,4,5,6).

Əvvəlki kitabxanada yer məhdudiyyəti yeni kitabların alınması və başqa planların yerinə yetirilməsinə imkan vermirdi. Buna görə də 1990-cı ildə Mərkəzi kitabxananın yeni binasının tikintisi başlandı və 2008-ci ildə başa çatdı. İlbəil Mərkəzi kitabxananın maddi-texniki bazası xeyli yaxşılaşır. Yeni binada kitabsaxlayıcı üçün ayrılan yerin genişlənməsi yeni kitabların alınmasına şərait yaratmışdır (7,8).

Kitabxana fondu əvvəllər bilavasitə Onluq Təsnifat əsasında formalaşmışdır. Bu kitabxanada və həmçinin fakültə kitabxanalarında Amerika Konqres kitabxanası (LC) təsnifatından istifadə edilir. Həmçinin fondun məzmununu açmaq üçün kitabxana kataloqlarının tərtib edilməsinə də xüsusi diqqət yetirildi. Mərkəzi kitabxana universitetin elmi-tədqiqat və texnologiya şöbəsinin nəzarəti altında xidmət edir.

Təbriz Universitetinin Mərkəzi kitabxanası əvvəllərdə öz məlumat bazalarını Təbriz Universitetinin veb saytında əks etdirirdi. 2009-cü ildən Mərkəzi kitabxana İnternetdə öz fəaliyyətini əks etdirən xüsusi veb saytını yaratmışdır. Həmin veb sayt vasitəsilə geniş elmi ictimaiyyət və kitabxana ictimaiyyəti kitabxananın fəaliyyəti ilə ətraflı tanış ola bilərlər.

2010-cu ildən Təbriz universitetinin rəqəmli kitabxanası işə başladı və Təbriz universitetinin portalı 10 fakültə portalı ilə birlikdə təsis olundu. Beləliklə, "Pars Azərəxş" proqram təminatının Veb versiyası vasitəsilə Mərkəzi kitabxananın fondunda və bütün fakültə kitabxanalarının fondunda axtarış aparmaq mümkündür. Həmçinin bu versiya vasitəsilə kitabxanaçılar bütün sənədlərin və kataloqların informasiyalarını bu proqram təminatına daxil edə və ya silə bilərlər.

Mərkəzi kitabxananın veb saytının sol tərəfində elektron nəşrlərin siyahısı yerləşir. Birinci sətirdə abonementdə olan informasiya bazalarının üzərində klik etmək lazımdır. Sonra açılan səhifədə verilənlər bazalarının siyahısı ekranda təqdim olunur.

Kitabxanada 16 verilənlər bazaları mövcuddur ki, onlar da aşağıdakılardan ibarətdir:

1. **ScienceDirect:** ScienceDirect tam mətnli verilənlər bazasıdır ki, 2.500-dən artıq jurnal məqalələrini kitab fəsiləri və 11.000 artıq kitabı təqdim edir. Hal-hazırda onda 9.5 milyondan çox məqalə, fəsil var və hər il demək olar ki onun sayı 0,5 milyon artırılır. Science Direct, Elsevierin bir hissəsidir. Elsevier dünyanın ən böyük elmi, texniki və tibbi informasiya provayderidir və 2.000-dən artıq jurnal, kitab və verilənlər bazasını nəşr edir (9).

2. **EBSCO:** Dünyada çox məşhur məlumat bazasıdır ki, onun vasitəsilə tam mətnli e-jurnal, e-kitablar, verilənlər bazaları və s. istifadə etmək olar. Bu jurnallardan ən kütləvi və oxunaqlı səciyyə daşıyanları CD-ROM-larda təqdim edilir. Bütün başqa məlumatlar isə İnternet şəbəkəsi vasitəsilə əldə olunur. EBSCO bütün bunlarla bərabər, təkcə ABŞ və Avropada deyil, kontingentin başqa yerlərində də nəşr olunan sənədlərin elektron variantlarını oxucularımıza təqdim edir və 81.000-dən artıq nəşir ilə əlaqəsi var. Ümumilikdə EBSCO məlumat bazası 20-dən artıq mövzunu özündə birləşdirmişdir. Buraya «Dil və dilçilik», «Ədəbiyyat və ədəbi tənqid», «Fəlsəfə», «Fizika», «Astronomiya, astrofizika», «İqtisadiyyat, biznes, menecment», «Kimya», «Tarix, arxeologiya», «Hüquq, kriminalologiya», «Psixologiya, psixiatriya», «Coğrafiya», «Geologiya», «Riyaziyyat», «Biologiya və biologiya elmləri», «Tibb», «Kompüter və proqramlaşdırma texnologiyaları», «Kənd təsərrüfatı», «Ətraf mühit», «Sosiologiya, sosial elmlər», «Təhsil», «Politologiya, siyasi elmlər» və s. mövzular daxildir. Bütün universitetlər EBSCO Host məlumat bazasından sərbəst şəkildə istifadə edə bilirlər.(10)

3. **ProQuest:** Dünyada ən böyük elektron kitabxana Ann-Arbor (ABŞ. Miçiqan ştatı) yerləşmiş “ProQuest” şirkətinə məxsusdur. Bu elektron kitabxana minlərlə dövrü nəşri, dissertasiyanı, kitab və digər çap əsərini özündə əks etdirir. Bu məlumat bazası müxtəlif mövzularda, məsələn, menecment, hüquq, iqtisadiyyat, kompüter, siyasi elmlər, ticarət və s. sahələr üzrə 6500-dən artıq Amerika qəzetlərinin xülasəsini əhatə edir. 16 verilənlər bankı var ki, onlar da aşağıdakılardan ibarətdir:

a) ABI/ INFORM Global (iqtisadiyyat, bank, ticarət və s. mövzularda).

b) Academic Research Library (humanitar elmlər, hüquq, qanun, uşaqlar, incəsənət, qadınlar, psixologiya və s. mövzularda).

c) Banking Information Source və s.

ProQuestin dissertasiya verilənlər bazasında 700 universitet iştirak edir və hər il 60.000-dən artıq yeni dissertasiya ora əlavə olunur. 1861-ci ildən dünyada dissertasiyaların bibliografik informasiyası və xülasəsi mövcüddür və 1997-ci ildən magistratura və doktorantura pilləsində olan dissertasiyaların əvvəlki 24 səhifəsi onda əks edilib 11).

4. **Wiley – BlackWell:** 2007-ci ildə iki böyük nəşir “John Wiley” və “Blackwell birləşdi və Wiley-BlackWell verilənlər bazası yarandı. Hazırda o dünyanın ən məşhur universitet və professional nəşirlərindən biridir. O, 1400 etibarlı elektron jurnalları, fizika elmləri, tibb və səhiyyə

yə, mühəndislik, humanitar və ictimai elmlər və s. mövzusunda dünyada ən çox müraciət olunan elektron kitabları əhatə edir (12).

5. **MathSciNet:** Amerika Riyaziyyat Cəmiyyəti tərəfindən tanınan verilənlər bazasıdır ki, onda riyazi elmlər sahəsində məqalələr, istinadlar, xülasələr və s. bibliografik informasiyalar diqqətlə saxlanır və rahatlıqla axtarış aparılır. Hər il 100.000-dən artıq yeni riyazi mövzular təsnifatda yerləşdirilir, əlavə edilir. MathSciNet-nin 2 milyondan çox mənbəni özündə saxlayır və 1 milyon orijinal məqalələrin bibliografik informasiyasını əldə etməyə imkan verir. 400-dən artıq jurnalın istinad siyahısını toplayır və jurnallar, müəlliflər, məqalələr və icmallar üçün sitat informasiyasını təmin edir. Bu verilənlər bazasının əsas mövzuları riyaziyyat, kompüter elmləri, statistika və tətbiqi statistikadır (13).

6. **Sage Journals Online:** Hazırda 450 tam mətnli jurnaldan istifadəni təmin edir. Bu jurnallar elmin müxtəlif sahələrini, məsələn, humanitar, dilçilik, texnologiya, tibbi və s. əhatə edir (14).

7. **Scopus:** Ən böyük verilənlər bazasıdır ki, keyfiyyətli elmi-tədqiqat və veb mənbələrin xülasələrini və sitatını özündə əks edir və elmi-tədqiqatı izləmək, analiz və aydın təsəvvür etmək üçün yaxşı vasitədir. Scopusda 500-dən artıq beynəlmiləl kitabxana iştirak edir. Bu verilənlər bazası hər gün yenilənir və 4 000-dən artıq nəşirin 15.000 jurnalın xülasələri və istinadlarını əks etdirir. Bu verilənlər bazası vasitəsilə 1000 açıq girişli jurnalların tam mətnli məqalələrindən istifadə etmək olar. Bu verilənlər bazası ən məşhur nəşir “Elsevier” vasitəsilə yaradılır (15).

8. **ISI Web of Knowledge:** Bu verilənlər bazası humanitar elmlər, incəsənət, ictimai elmlər mövzusunda güclü informasiya-axtrış vasitəsidir. Bu platforma dünyanın sitat gətirilən verilənlər bazalarına girişi təmin edir. 23.000 jurnal, 192000 konfrans materialı, 5500 veb saytı, 5000 kitabı və s. əhatə edir. Thomson Reuterin nəzarəti altında işləyir (16).

9. **EndNotWeb:** Hazırda şəxsi informasiyanın menecmenti tədqiqatçılara problemlər yaradır. “Thomson” şirkəti tədqiqatçıların rahatlığı üçün Endnote proqram təminatını təmin edir. Bu proqram təminatı vastəsilə tədqiqatda informasiyanın menecmenti, istinadlarını yazmaq və bibliografiyaları yaratmaq üçün ən yaxşı vasitədir. Endnote tədqiqatçılara və elmi məqalələr yazan yazıçılara istinadların menecmenti, məqalə yazmaq və müxtəlif beynəlxalq nəşirlərin standartına müvafiq məqalələri nəşr etməkdə böyük köməklik edir. WOK portalında bu proqram təminatı veb sayt vasitəsilə tədqiqatçılar, müəllimlər və tələbələrin istifadəsinə verilib. İstifadəçilər axtarış zamanı, axtarışın nəticələrini bu

proqram təminatına daxil edib, formalaşdırıb və çıxış edə bilərlər. Bu proqram təminatı 2300-dən artıq məqalə nəşr etmək standartları və müxtəlif formatları beynəlxalq istinad yazma tərəfindən qəbul olunmuşdur (17).

10. **IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers):** İnformasiya texnologiya, elektronika, kompüter, fizika, tətbiqi fizika və işıq mühəndisliyi və s. mövzularında ən böyük verilənlər bazasıdır. 1988-ci ildən jurnallar, standartlar, konfransların informasiyalarını əks etdirir. XXI əsrə qədər 38 cəmiyyətə və üzvlərinə 130 jurnal, 300-dən artıq illik konfrans və 900 aktiv standart ilə xidmət edir (18).

11. **ACM (Association for computing Machinery):** Hesablayıcı maşınların assosiasiyası 1947-ci ildən işə başlamışdır. Hazırda ACM assosiasiyasının 92000 üzv və kompüter-riyaziyyat, kompüter-biologiya, kompüter-dilçilik, kompüter-ticarət və iqtisadiyyat, kompüter şəbəkələri, kompüter proqram təminatı, İnternet və s. mövzularda 37 jurnal nəşr edir. ACM bir elmi təşkilatdır və (İT) İnformasiya Texnologiyalarının ixtisasındadır. Hazırda bu assosiasiya elektron kitabxanasının fəaliyyətini genişləndirib və ACM e-jurnalları, 6 illik onlayn konfrans hesabatının arxivi və 1985-ci ildən verilənlər bazalarının biblioqrafik informasiyalarından istifadə etməyi mümkün edir. Bu elektron kitabxananın imkanlarından istifadə etmək pulsuzdur (19).

12. **ACS (American Chemical Society):** Amerika Kimya Cəmiyyəti 1875-ci ildən kimyəvi elmlərin inkişafı məqsədilə fəaliyyətə başladı. Hazırda o dünyanın ən böyük elmi cəmiyyətidir ki, onun 158.000-dən artıq üzvü var. Hazırda ACS 35 jurnal vasitəsilə geniş xidmət edir və mühəndislər və elmi-tədqiqat işçilərini informasiya ilə təmin edir. Bu informasiyalardan kimyəvi cəmiyyətlər və kimyəvi ekspertlərin istifadəsinə imkan yaradır (20).

13. **AIP (American Institute of physics):** 1931-ci ildən Amerika Fizika İnstitutu fəaliyyətə başladı. AIP-in məqsədi fizika elminin istifadəsini genişləndirmək və inkişafıdır. Bu institut və ona bağlı cəmiyyətlər dünyanın dördüdə bir elmi-tədqiqat mətnlərini nəşr edir. 125.000 alim, mühəndis və tələbə ondan istifadə edir (21).

14. **APS (American physics Society):** Amerika Fizika Cəmiyyəti 1899-cu ildən fizika elmlərinin inkişafı məqsədilə fəaliyyətə başladı. APS fizika elmi üzrə dünyanın ən məşhür jurnallarını nəşr edir.(22)

15. **ASME (American Society of Mechanical Engineers):** Amerika Mexanika Mühəndisləri Cəmiyyəti 1880-cı ildə öz fəaliyyətinə baş-

ladı və hazırda dünyanın ən qabaqcıl və tanınmış Mühəndislik cəmiyyətlərindən biridir. ASME 100 ildən artıq təcrübəsi var və 127.000-dən artıq dünyanın mexanika mühəndisləri olan üzvləri ilə öz fəaliyyətini davam etdirir. ASME hər il 30 konfrans təşkil edir və mexanika mühəndislik ixtisasında texnika üzrə ən böyük nəşirlərdən biridir. 1980-ci ildən jurnalları, 1999-ci ildə e-kitabları, 2002-ci ildən konfransların informasiyasını əks etdirir.(23)

16. ASCE (American Society of Civil Engineers): Amerika İnşaatçılar Cəmiyyəti 1852-ci ildə fəaliyyətə başladı və hazırda 123.000 üzvü var. ASCE onlayn tədqiqat kitabxanası 1995-ci ildən 630.000-dən artıq səhifədən ibarət 73.000 jurnalın 185.000-dən artıq tam mətnli məqalələrini əks etdirir. Hər il 4000 yeni səhifə ona əlavə olur. (24)

İranda çap olmuş jurnallardan istifadə etmək üçün Təbriz Universiteti “Magiran” verilənlər bazasından istifadə edir. Magiran 1990-cı ildən fəaliyyətə başlamış və hazırda 1300 jurnalın tam mətnli məqalələrindən istifadə etməyə imkan verir. O, jurnallar haqqında informasiyaları, cildin dizaynını, mündəricatını göstərir. Həmçinin əlifba, mövzu siyahısı vasitəsilə məqalələri axtarış etmək olar. Təbriz Universiteti bu verilənlər bazasının abonenti olmuş və beləliklə, oxucular İranda çap olmuş istənilən jurnal və məqalələri e-jurnal formasında axtarış və pulsuz əldə edə bilərlər.([www. magiran.com](http://www.magiran.com))

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi Təbriz Universitetinin Mərkəzi Kitabxanasının yeni binası 2008-ci ildə dövlət həftəsində işə başladı. Bu kitabxananın 14000 kv.metr ərazisi var və 3 mərtəbəlidir. Oxu zalında 900 nəfər yerləşə bilər. Oxu zalı birinci mərtəbədədir. Kitabxananın oxucuları Təbriz Universitetinin tələbə, müəllim və köməkçi işçi heyətidir. Həmçinin birinci mərtəbədə dissertasiya şöbəsi yerləşir. Bu şöbədə 10.000-dən artıq magistratura və doktorantura pillələrində yazılmış dissertasiyalar saxlanılır. Dissertasiyaları yalnız bu şöbənin zalında mütaliə etmək olar və onun surətini çıxarmaq qadağandır. Həmçinin bu mərtəbədə muzey üçün də yer ayrılmışdır.

Birinci mərtəbədə kitabxananın elektron kataloqlarından istifadə etmək məqsədilə 20 kompüter oxucuların xidmətinə verilmişdir. Oxucular elektron kataloqdan istifadə etməklə, istənilən kitabın şifrəsini yazıb və abonement şöbəsinə müraciət edə bilərlər.

2-ci mərtəbədə abonement şöbəsi, kataloqlaşdırma şöbəsi, sifariş şöbəsi, informatika şöbəsi və İnternet şöbəsi yerləşir. Həmçinin bu mərtəbədə elektron kitabxana, indeksləşdirmə otaqları var.

Abonement şöbəsində Fars və Latin kitabxanaları ayrıca iki salonda yerləşir və kitablar rəflərdə Amerika Konqres kitabxanasının təsnifatı əsasında düzülüşdür. Bu şöbə açıq rəf üsulu ilə idarə olunur və tələbələr özləri rəflərə yaxınlaşıb istənilən kitabı şifrə üzrə tapırlar və əgər lazım olsa kitabxanaçının köməyindən də istifadə edə bilirlər. Bu şöbədə 37.391 nüsxə Fars kitabı və 46.330 nüsxə Latin kitabı var ki, hər gün onların sayı artırılır. Həmçinin bu şöbədə oxucular haqqında informasiyalar proqram təminatına daxil olur, oxucu bileti çap olunur və oxucuların ştrix kodu biletin arxasına yazılır.

Kataloqlaşdırma şöbəsinin iki bölməsi var: Fars və Latin kitablarının kataloqlaşdırması. Bu şöbədə kitablar proqram təminatı vasitəsilə kataloqlaşdırılır. Beləliklə, kitab haqqında bibliografik informasiya proqram təminatına daxil olur və elektron kataloqda yerləşdirilir. Həmçinin burada kitabın ştrix kodu çap edilir və kitabın arxasına yerləşdirilir.

Sifariş şöbəsi iki yerə bölünür: Fars və Latin kitabları, jurnallar, qəzetlər və s. bölməsi. Məsələn, Fars bölməsi yalnız sifariş olunmuş Fars kitablar, jurnallar və qəzetlərlə təmin edir. Bu şöbə kitablar, jurnallar və qəzetlərin siyahısını fakültələrə göndərir və seçilən sənədləri nəşirlərdən və ya kitab sərğilərdən alır.

İnformatika şöbəsi Mərkəzi kitabxana və fakültə kitabxanalarının proqram təminatına nəzarət edir və yaranmış problemləri aradan qaldırır. Həmçinin oxuculara verilənlər bazalarından necə istifadə etməyi öyrədir.

İnternet şöbəsində 20 kompüter var. Bu şöbədə oxucular İnternet vasitəsilə e-kitab, e-jurnal və müxtəlif verilənlər bazalarından istifadə edirlər.

İndeksləşdirmə şöbəsində 1994-cü ildən jurnalların indeksləri CD formada təmin olunur və oxuculara təqdim olunur. 1988-ci ildən jurnalların indeksləri kompüterdə mövcuddur.

Mərkəzi kitabxananın 3-cü mərtəbəsində məlumat fondu, nəşriyyat, jurnal fondu, əlyazma və nadir kitabların fondu, doktor Notqının hədiyyə etdiyi kitabların fondu, Əlqədir layihəsi və ictimai əlaqələr otağı, kitabxana rəhbərinin (rəis), köməkçisinin, makinaçının otağı və uçot şöbəsi yerləşir.

Məlumat fondunda ensiklopediyalar, lüğətlər, salnamələr, məlumat kitabları, statistikaya aid kitablar, bibliografik göstəricilər və s. Toplanmışdır. Kitabxananın məlumat-bibliografiya şöbəsi elmin bütün sahələri üzrə yazılı və şifahi arayışlar verir, oxucuların çoxcəhətli sorğularını ödə-

yir. Bu fonda 15.000 nüsxədən artıq Fars və Latın məlumat kitabları saxlanılır.

Dövri nəşrlər, qəzet və jurnal fondunda çap formasında abunə yolu ilə alınan Fars və Latın dilində jurnallar və qəzetlər saxlanılır. Burada 2314 adda Fars dilində və 500 adda Latın dilində jurnal saxlanılır. Bu şöbənin jurnalları yalnız oxu zalında mütailə üçün verilir. İstənilən məqalənin sürəti çıxarılır və oxucuya verilir. Jurnalların axırncı nömrələri vitrin formada olan rəflərdə əlifba sırası əsasında istifadə üçün yerləşdirilmişdir. Əvvəlki nömrələri isə oxucular kitabxanaçıdan istəyə bilərlər. Hər ilin sonunda kitabxanaçı jurnalları və qəzetləri cildləmək üçün cildləmə şöbəsinə göndərir. Hər gün qəzetlərin yeni tarixli nömrələri birinci mərtəbə olan oxu zalında oxucuların müaliyyəsinə verilir və əvvəlki qəzetlər toplanıb və jurnal şöbəsinə göndərilir. Bu şöbədə jurnalların və qəzetlərin əvvəlki nömrələri arxivləşdirilir.

Xəritə şöbəsində İrana aid 4534 xəritə saxlanılır və onlarla yalnız oxu zalında tanış olmaq olar.

Mikrofilm və mikrofiş şöbəsində əvvəlki illərə aid 130 adda jurnalın 1154 mikrofilmi saxlanılır. Mikrofilmlər əlifba əsasında rəfdə düzülüb. Mikrofişlərdən qədim kataloqlaşdırma işlərində istifadə olunurdu. Hazırda mikrofilm və mikrofişlərdən istifadə olunmur və onun yerində İnternetdən istifadə olunur.

Əlyazma və Nadir kitablar fondunda 30 nüsxə əlyazma kitab və 626 nadir kitab saxlanılır.

Əlqədir layihəsi. Müasir dövrdə universitet kitabxanalarının əsas məqsədi oxucuların sorğularının tam və dolğun ödənilməsidir. Bunun üçün İranda Təhsil Nazirliyi “Əlqədir layihəsini” yaratdı. 66 universitetin 235 kitabxanası bu layihədə iştirak edir. Təbriz Universiteti 1999-cü ildən bu layihədə iştirak edir. Universitetin professor-müəllim heyəti, magistratura və doktorantura pilləsində təhsil alan tələbələr bu layihəyə üzv ola bilərlər. Hər oxucuya bir oxucu bileti və 3 abonement kartı verilir. Hər abonement karta bir kitab 3 həftəyə qədər verilir. Beləliklə oxucular ölkədə bütün universitet kitabxanalarının xidmətindən istifadə edə bilərlər. (25, 26)

ƏDƏBIYYAT

Fars dilində

1. ر
وابط عمومی دانشگاه تبریز. دانشگاه تبریز در یک نگاه- تبریز، 1387. - 9ص.
2. د
انستگاه تبریز در یک نگاه/روابط عمومی دانشگاه تبریز. - تبریز ، 1378. 9 ص.
3. د
انستگاه تبریز. سایت شهرداری
www.Shahrdari2.com/default.aspx?tabid=144
4. ر
اهنمای دانشگاه آذربایادگان. تبریز، دانشگاه تبریز، 1355. 55 ص.
5. م
عرفی دانشگاه تبریز: زیر نظر معاونت آموزشی دانشگاه. گرد آوری و تنظیم
عباسعلی حیدرپور و محمد رضا دشتی. تبریز. دانشگاه تبریز. 1378.
6. م
عرفی و تاریخچه دانشگاه تبریز. تبریز. www.tabrizu.ac.ir/show.asp?id=65
7. " بهره
برداری از بزرگترین کتابخانه استاندارد شمالغرب کشور در دانشگاه تبریز". مرکز اطلاع
رسانی تحقیق و توسعه ایران. (دسترسی در 87/12/25)
www.irdic.ir/News/1386/04/20/6492.aspx
8. "
کتابخانه مرکزی دانشگاه تبریز در هفته دولت افتتاح می شود". مرکز اطلاع رسانی
تحقیق و توسعه ایران. <http://www.irdic.ir/News/1386/06/05/7087.aspx>

İngilis dilində

9. [www. Sciencedirect.com](http://www.Sciencedirect.com)
10. www.search.ebscohost.com
11. www.proquest.com
12. www3.interscience.wiley.com
13. www.ams.org/mathscinet
14. www.sagepub.com
15. www.scopusnet.com
16. www.isikonwledge.com
17. www.endnoteweb.com
18. www.ieee.org
19. www.acm.org

www.acs.org .20
www.aip.org .21
www.aps.org .22
www.asme.org .23
www.asce.org .24
www.tabriz.ac.ir .25
www.library.tabrizu.ac.ir .26

M.D.NASRIN

**ДОКУМЕНТАЛЬНО-ИНФОРМАЦИОННЫЕ РЕСУРСЫ
БИБЛИОТЕКИ ТЕБРИЗСКОГО УНИВЕРСИТЕТА**

РЕЗЮМЕ

В статье анализируются документально-информационный ресурсы, характеризуются программное обеспечение “Pars Azəgəxş”, о также дается информация 16 база данных использованных этой библиотека.

M.D.NASRIN

**DOCUMENTAL-INFORMATION RESOURCES OF TEBRIZ
UNIVERSITY LIBRARY**

SUMMARY

Given article describes of Tebriz University library documental-information resources, analyses “Pars Azarachs” software, also presents 16 databases used on this library.